

# KAKŠNI SO BILI ZAČETKI RIMSKE DOBE



# 1. Kdo so bili Etruščani

Apeninski polotok je bil poseljen s številnimi **indoevropskimi ljudstvi**.



**RIMLJANI** so od Etruščanov prevzeli znanje in kulturo:

- abecedo,
- gradbeno znanje,
- napovedovanje prihodnosti ...

## ETRUŠČANI:

- izkušeni pomorščaki, graditelji in oblikovalci kovin.
- Močno so vplivali na razvoj rimske civilizacije.

Etruščanke so bile cenjene v družbi in so se svobodno udeleževale javnih prireditev ter zabav. Veliko pozornost so posvetile obleki.

**Opiši oblačila Etruščanke na sliki.**

## 2. Kako je bilo ustanovljeno mesto Rim

Kaj prikazuje kip, ki je bil simbol rimske države?



Kdaj in kje je nastal Rim?

»Tega mesta, kjer stoji naše mesto, niso bogovi izbrali brez razloga. Prek valovitih gričev, po reki dobivamo pridelke iz notranjosti dežele in v (morsko) pristanišče prihajajo trgovci iz tujine. Morje samo je hkrati dovolj blizu, da se čutijo njegovi blagodejni vplivi, in hkrati dovolj daleč, da nas ne doseže sovražno ladjevje. Naš položaj v samem srcu Italije nam daje prednost pred vsemi ostalimi kraji na svetu in mestu je naravnost usojeno, da postane veliko.«

(Livij, Zgodovina Rima, 1. stoletje pr. Kr.)

**Sprva je bil Rim kraljevina:**

- prvi kralj je bil **Romul**, zatem **kralji etruščanskega rodu**,
- veljal je način vladanja z zborom izbranih starešin (senat) in način služenja vojske.

Leta **509 pr. Kr.** so nezadovoljni Rimljani kralja odstavili - končalo obdobje kraljevine in etruščanske oblasti nad Rimom.

Leta **509 pr. Kr.** uvedli novo ureditev, ki so jo poimenovali **REPUBLIKA**.

Kako je rimski zgodovinar Livij opisal položaj Rima?

# 3. Kako je delovala rimska republika

Za **REPUBLIKO** je bilo značilno:

- vodje ljudstva so izvolili odrasli svobodni moški, ki so edini imeli pravico do volitev,
- namesto kralja so v Rimu za obdobje enega leta volili dva konzula, ki sta izmenično poveljevala vojski in vodila državo.



**PATRICIJI** so bili pripadniki starih bogatih plemiških družin, lastniki velikih posesti. Prepričani so bili, da lahko le oni sestavljajo zakone in vodijo državo.

**PLEBEJCI** so predstavljali večino prebivalstva (trgovci, obrtniki in kmeti), moški so imeli volilno pravico, a le malo politične moči.

DIKTATOR

SENAT

LJUDSKI TRIBUN

## SENATORJI

600 vodilnih politikov, bogati, imeli so veliko politično moč.

## VITEZI

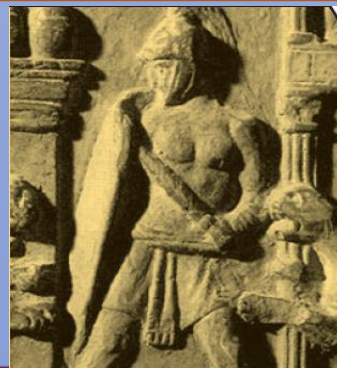
Po poreklu plebejci, obogateli so v času širjenja Rima, imeli pravico do volitev.

## PLEBEJCI

svobodni možje (trgovci, obrtniki, kmetje), po premoženju so bili mnogi revni. Bili so rimski državljani s pravico do volitev.

## ŽENSKE, TUJCI, SUŽNJI

Niso imeli pravice do volitev, niti do političnega delovanja.



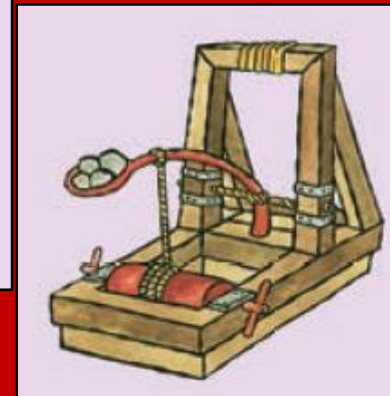
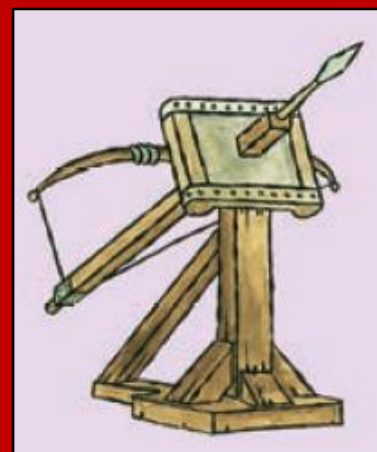


**KAKO SE JE ŠIRIL RIMSKI IMPERIJ PO SREDOZEMLJU**

# 1. Rimski imperij je imel izurjeno vojsko

Rimski vojaki so bili organizirani v enote – **LEGIJE**:

- štejele okoli 5000 težko oboroženih mož, ki jih je dopolnjevala konjenica,
- vojaki **legionarji**,
- delile v manjša skupine – **centurije**,
- vladala **stroga disciplina**, kar je pripomoglo k uspehu rimske vojske.



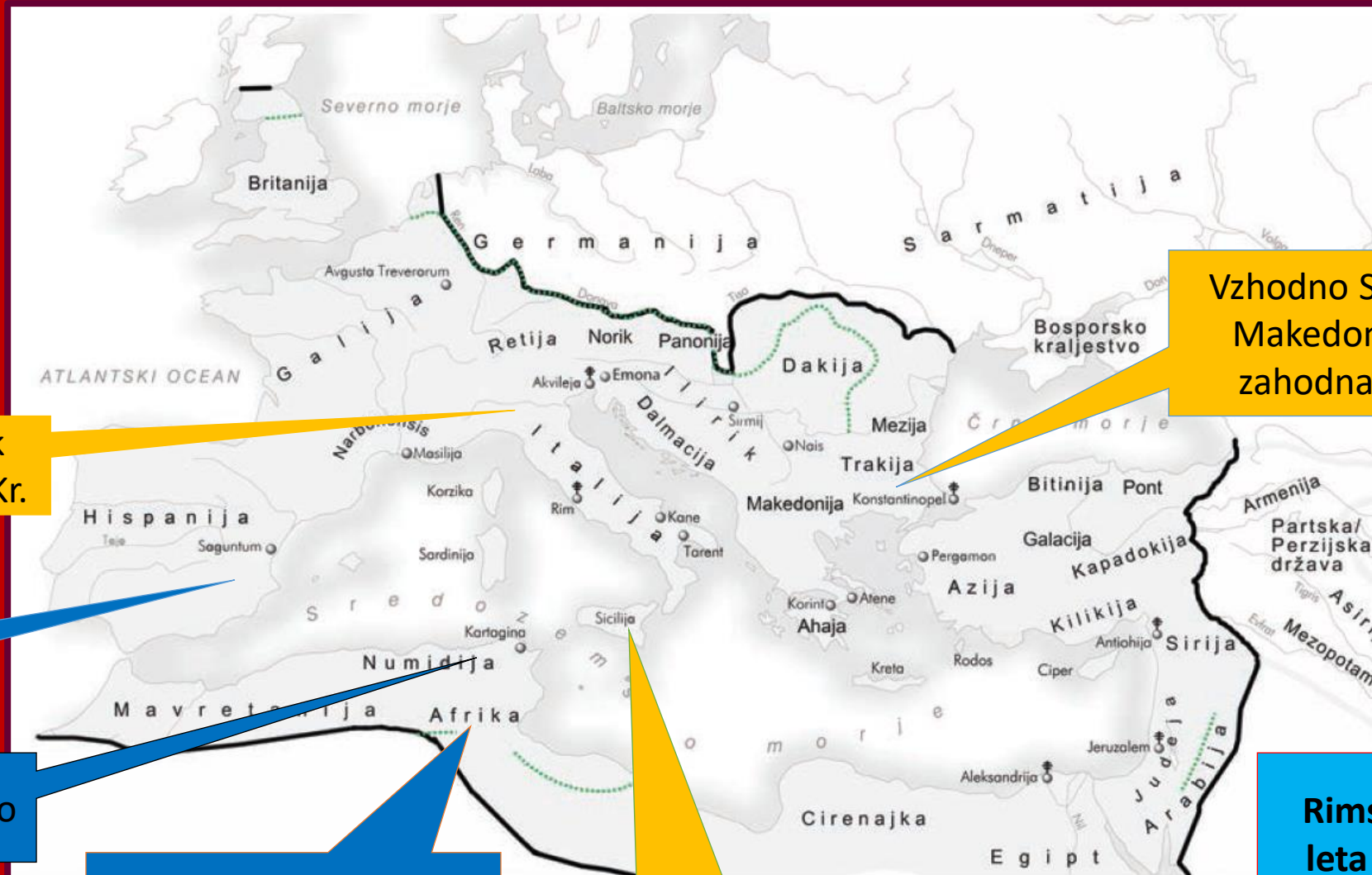
Večino **bojnih naprav** so vojaki **izdelali** na bojiščih: katapulte, oblegovalne stolpe ...

Vsak legionar je imel čelado, ščit, meč in bodalo. S seboj je nosil tudi orodje za kopanje in ogrodje za šotor ter majhno posodo za kuhanje, oblačila in vse, kar bi lahko potreboval.

»Vojaki ne smejo ostati predolgo v bližini nezdravih močvirij in ne smejo piti močvirske vode. Dnevna vadba je boljša kot zdravnik /.../. Mladi vojak bi moral imeti dobro razvit prsni koš, močna ramena ter roke.«  
(Vegetius, O vojski, 4. stoletje po Kr.).

**LEGIJE** so na območjih, kjer so prebivale, **gradile** ceste in mostove.

## 2. Rimski imperij se je razširil po Sredozemlju



Apeninski polotok med 5. in 3. st. pr. Kr.

Hanibalov pohod (2. punska vojna)

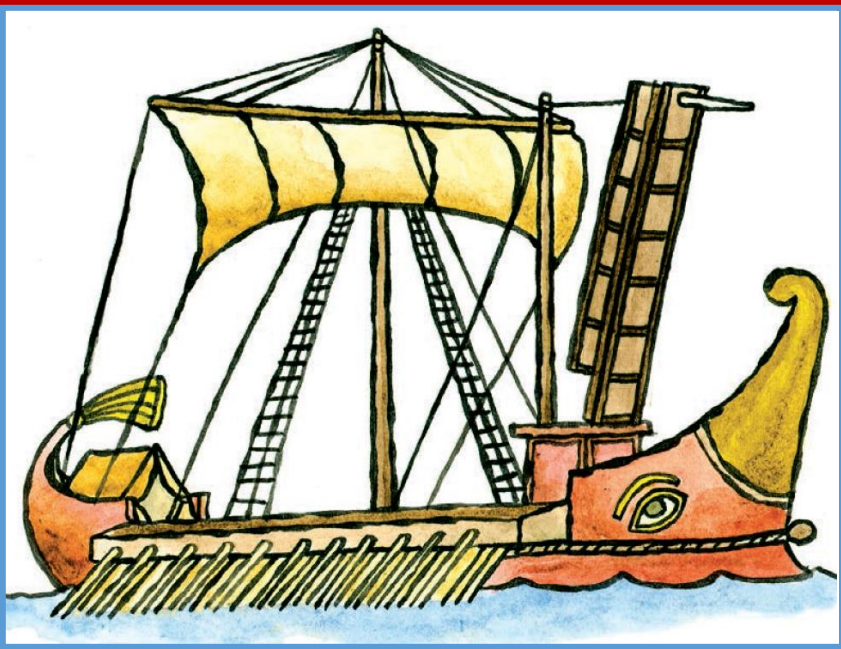
Spopad s Kartagino

PUNSKE VOJNE  
264 – 146 pr. Kr.

Sicilija – prva rimska provinca

Vzhodno Sredozemlje: Makedonija, Grčija, zahodna Anatolija.

Rimski imperij se je okoli leta 70 pr. Kr. raztezal od Španije na zahodu do današnje Turčije na vzhodu.



Rimljani so v punskih vojnah v nekaj mesecih zgradili najboljšo mornarico v Sredozemlju in postali večji pomorskega bojevanja. Na sliki je prikazana rimska bojna ladja.

**Razmisli, čemu je služil visok predmet pred desnim koncem ladje.**

Na Siciliji so Rimljani naleteli na visoko mestno grško kulturo, ki je močno vplivala na rimsko kulturo. Na sliki je mozaik iz rimske vile Villa del Casale na Siciliji.

*»Scipij je ukazal, da naj Rimljani ravnajo tako kot vedno. Vojaki naj vdrejo v mesto in ubijejo vsakogar, na katerega naletijo, nikomur naj ne prizanašajo. Namen takega ravnanja je bil prestrašiti vse in vsakogar.«*  
Tako je Polibij, rimski zgodovinar, opisal ravnanje rimske vojske ob zavzetju kartažanskega mesta Nova Kartagina v Španiji.

**Razmisli, kakšna usoda bi Scipija doletela danes, četudi bi zmagal.**



### 3. Širjenje države je povzročilo mnoge spremembe

#### GOSPODARSKE

- **latifundije**,
- delo sužnjev (v 1. st. pr. Kr. predstavljali 1/3 prebivalstva),
- manjši kmetje služili kot vojaki, pogosto dalj časa odsotni, niso si mogli privoščiti sužnjev, težko tekmovali z latifundijami,
- **propadanje malih kmetov**,
- rast latifundij.

#### DRUŽBENE

- propadli kmetje so postali brezdomci – **proletariat**,
- preživljali s priložnostnimi deli,
- živeli od državne pomoči,
- geslo „**kruha in iger**“,
- imeli volilno pravico.

#### POLITIČNE

- Propadanje kmetov in **razslojevanje** rimske družbe je povzročilo **propadanje republike** in spremembe v vojski:
- plačana vojska,
  - krepila **moč vojaških poveljnikov**,
  - vplivali na politiko.



»Neukročene živali /.../ toda ljudje, ki so nosili orožje in tvegali svoja življenja za varnost svoje domovine, ne uživajo /.../ v bistvu v ničemer, samo v zraku in svetlobi. /.../ Hodijo od mesta do mesta s svojimi ženami in otroki.«

Tako je rimski zgodovinar Plutarh opisal propadle kmete.